

खालील उताऱ्याच्या आधारे प्रश्न ५ ते ८ ची उत्तरे द्या.

- * नेदरलँड्समध्ये सतराव्या शतकापासून आजपर्यंतचा, देशातील सर्वात मोठा पवनचक्क्या बांधण्याचा कार्यक्रम सरकारने सुरु केला आहे. अजून ग्रामीण भागात कोठे कोठे ठिपक्यासारख्या दिसणाऱ्या १००० पारंपारिक पवनचक्क्या आकाशात ६० मीटरपर्यंत उंच जाणाऱ्या २००० नवीन यंत्रांपुढे लवकरच खुज्या वाटू लागतील. अशा प्रकारे या शतकाच्या अखेरी पर्यंत सरकार एकूण १००० मेगॅवॉट्स वीज निर्माण करेल.
- ५) **अनुमान :** नेदरलँड्समध्ये सतराव्या शतकापासून हल्लीच्या कार्यक्रमापर्यंत (१९९७) पवनचक्की उभारण्याचा कोणताही कार्यक्रम सुरु झाला नाही.
हे अनुमान...
- १) निश्चितपणे खरे आहे
२) बहुतकरून खरे आहे
३) बहुतकरून खोटे आहे
४) निश्चितपणे खोटे आहे
- ६) **अनुमान:** परंपरागत पवनचक्कीची उंची ६० मीटरपेक्षा कमी आहे.
हे अनुमान....
- १) निश्चितपणे खरे आहे
२) बहुतकरून खरे आहे
३) बहुतकरून खोटे आहे
४) निश्चितपणे खोटे आहे
- ७) **अनुमान :** ग्रामीण भागातील १००० पारंपारिक पवनचक्क्यांपैकी काही ठिपक्यासारख्या दिसतात.
हे अनुमान..
- १) निश्चितपणे खरे आहे
२) बहुतकरून खरे आहे
३) बहुतकरून खोटे आहे
४) निश्चितपणे खोटे आहे
- ८) **अनुमान:** परंपरागत पवनचक्क्यांची जागा हळूहळू नवीन यंत्रे भरून काढतील.
हे अनुमान.....
- १) निश्चितपणे खरे आहे
२) बहुतकरून खरे आहे
३) बहुतकरून खोटे आहे
४) निश्चितपणे खोटे आहे
- ९) खालील दोन विधाने सत्य असल्यास त्यांच्याखाली दिलेल्या निष्कर्षांपैकी कोणता निश्चितपणे सत्य आहे? "सर्व टॅक्सीज स्वयंचलित वाहने असतात. सर्व स्वयंचलित वाहने गाड्या असतात."
१) सर्व स्वयंचलित वाहने टॅक्सीज असतात
२) सर्व गाड्या टॅक्सीज असतात
३) सर्व गाड्या स्वयंचलित वाहने असतात
४) सर्व टॅक्सीज गाड्या असतात
- १०) जर पहिल्या पानावरील एक परिच्छेद शीर्षकासहित दुसऱ्या पानावर घ्यायचा असेल तर त्यासाठी लागणाऱ्या जागेची व्यवस्था करावयाची झाल्यास, दुसऱ्या पानावरील किती परिच्छेद, शीर्षकासहित किंवा शीर्षकाशिवाय हलवावे लागतील ?
१) दोन परिच्छेद, शीर्षकासहित
२) तीन परिच्छेद, शीर्षकासहित
३) तीन परिच्छेद, शीर्षकासहित
४) चार परिच्छेद, शीर्षकाशिवाय
- ११) अनुमान: चुकीचा निर्णय विनाशाकडे नेणे शक्य आहे. हे अनुमान.....
१) खरे आहे
२) खरे असण्याची संभाव्यता आहे
३) खोटे असण्याची संभाव्यता आहे
४) खोटे आहे

- ३) दिलेल्या विधानांच्या संचाच्या आधारे कोणता निष्कर्ष काढता येईल ?
- a) फक्त वयोगट ११ ते १२ दरम्यानचे, डाव्या हाताने काम करणारे, शाळेत शिकणारे, कृती कसोटीसाठी पात्र आहेत.
- b) कृती कसोटीसाठी आवश्यक असणाऱ्या कौशल्याच्या सरावासाठी सर्व स्त्री उमेदवारांना मदत करण्यात आलेली आहे.
- c) उमेदवारांपैकी काही पुरुष आहेत

पर्यायी उत्तरे :

- १) कृतीसाठी आवश्यक कौशल्याच्या सरावासाठी सर्व शिकणाऱ्यांना मदतीची गरज आहे.
- २) कृती कसोटीला बसलेले सर्व उमेदवार डाव्या हाताने काम करणारे आहेत.
- ३) कृती कौशल्याच्या सरावासाठी सर्व स्त्री उमेदवारांना मदतीची गरज आहे.
- ४) डाव्या हाताने काम करणाऱ्या सर्व शिकणाऱ्यांना कौशल्य सरावासाठी मदतीची गरज आहे.

- ४) **विधान :** एका एक दिवसीय क्रिकेटच्या सामन्यात एका संपूर्ण संघाने एकूण २३० धावा काढल्या. त्यापैकी १६१ धावा फिरकी गोलंदाजांनी बनविल्या आहेत.

निष्कर्ष : i) संघातील ७०% खेळाडू फिरकी गोलंदाज आहेत

ii) संघातील सुरुवातीचे व मधल्या फळीचे फलंदाज हे फिरकी गोलंदाज होते.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (i) बरोबर आहे
- २) फक्त (ii) बरोबर आहे
- ३) (i) व (ii) दोन्ही बरोबर आहेत
- ४) (i) व (ii) दोन्ही चूक आहेत.

- ५) खाली एक विधान आणि दोन पर्याय गृहितके दिलेली आहेत ते विधान कशा आधारे केलेले आहे?

विधान : आपल्याला अधिक शिक्षक नेमण्याची गरज आहे.

गृहितके : I) शिक्षक उपलब्ध आहेत.

II) विद्यमान शिक्षक चांगले नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त गृहितके I च्या आधारे
- २) फक्त गृहितके II च्या आधारे
- ३) गृहितके I व III या दोन्हीच्या आधारे
- ४) गृहितके I व II यापेक्षा वेगळ्या गृहितकाच्या आधारे.

- ६) **विधाने -** (i) सर्व P हे Q आहेत

(ii) सर्व Q हे R आहेत

काढलेले अनुमान - (अ) सर्व P हे R आहेत

(ब) सर्व R हे P आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

- १) अनुमान 'अ' सत्य
- २) अनुमान 'ब' सत्य
- ३) दोन्ही अनुमाने सत्य
- ४) दोन्ही अनुमाने असत्य

- ७) **विधाने -** (i) सर्व पादचारी गरीब आहेत

(ii) सर्व गरीब प्रामाणिक आहेत

काढलेले अनुमान - (अ) सर्व प्रामाणिक लोक पादचारी आहेत

(ब) सर्व पादचारी प्रामाणिक आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

- १) 'अ' सत्य
- २) 'ब' सत्य
- ३) दोन्ही अनुमाने सत्य
- ४) दोन्ही अनुमाने असत्य

८) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा -

- विधाने -** (i) सर्व पक्षी प्राणी आहेत
(ii) काही प्राणी मानव आहेत
(iii) सर्व मानव सस्तन आहेत

- निष्कर्ष -** (a) काही मानव पक्षी नाहीत
(b) काही पक्षी मानव आहेत
(c) काही प्राणी सस्तन नाहीत
(d) सर्व प्राणी सस्तन आहेत

कोणते निष्कर्ष सत्य आहेत ?

- १) निष्कर्ष a आणि b सत्य
३) निष्कर्ष a किंवा b सत्य
२) निष्कर्ष c किंवा d सत्य
४) यांपैकी कोणताही निष्कर्ष सत्य नाही.

९) खाली एक विधान दिले आहे व त्यावरून काढलेली ४ अनुमाने दिली आहेत. त्यापैकी कोणते अनुमान सत्य आहे ते सांगा.

- विधान -** १) सर्व कप बशा आहेत.
२) काही बशा प्लेटस् आहेत.

- अनुमाने -** १) काही बशा कप आहेत.
२) सर्व बशा कप आहेत.
३) काही प्लेटस् बशा आहेत.
४) सर्व कप प्लेटस् आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

- १) चारही बरोबर
३) फक्त अनुमान २ व ४ बरोबर
२) चारही चूक
४) फक्त अनुमान १ व ३ बरोबर

१०) सर्व 'अ' हे 'ब' आहेत. सर्व 'ब' हे 'क' आहेत.

- विधाने -** (X) काही 'क' हे 'अ' आहेत.
(Y) काही 'ब' हे 'अ' आहेत.

खालीलपैकी कोणता पर्याय सत्य आहे ?

- १) केवळ (X) विधान सत्य आहे.
३) (X) व (Y) ही दोन्ही विधाने असत्य आहेत.
२) केवळ (Y) विधान सत्य आहे.
४) (X) व (Y) ही दोन्ही विधाने सत्य आहेत.

११) पारुला विरू आणि शक्ती हे दोन भाऊ आहेत. पारुला एक मुलगा आहे. विरूला एक मुलगा व एक मुलगी आहे. शक्तीला एक मुलगा व दोन मुली आहेत. तर खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे.

विधान १ - विरूच्या मुलीला एकूण दोन बहिणी आहेत.

विधान २ - पारूच्या मुलाला एकच भाऊ आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) विधान पहिले सत्य आहे.
३) दोन्ही विधाने सत्य आहेत.
२) विधान दुसरे सत्य आहे.
४) एकही विधान सत्य नाही.

१२) एका कार्यालयात श्री. किंकरांना श्री. दामलेंबरोबर काम करण्यास आवडत नाही. श्री. सोनावणेना श्री. आठवले-बरोबर काम करणे आवडते, पण श्री. किंकरांबरोबर काम करणे आवडत नाही. श्री. कर्वेना किंकर व आठवलेबरोबर काम करणे आवडते. एकत्रित काम करण्यासाठी तीन व्यक्तींचा समूह निवडावयाचा असेल तर खालीलपैकी कोणता गट निवडणे योग्य होणार नाही ?

- १) आठवले, कर्वे, सोनावणे
३) किंकर, आठवले, कर्वे

- २) कर्वे, दामले, आठवले
४) किंकर, सोनावणे, दामले

१३) जास्तीत जास्त उचित पर्याय निवडा.

वैयक्तिक पातळीवरून कोणत्याही घटकाचे प्रदूषण होऊ नये यासाठी दक्ष राहायचे असेल तर प्रत्येकाने स्वतःला पुढीलपैकी कोणता प्रश्न विचारणे योग्य होणार नाही ?

१) एखादी कृती करणे अत्यावश्यक आहे काय ? का ?

२) ही कृती करताना कोणकोणत्या पर्यावरणीय घटकांवर कोणत्या स्वरूपाचा परिणाम होणार आहे याचा विचार मी केला आहे काय ?

३) एवढा सर्व विचार केवळ मीच करणे आवश्यक आहे काय ?

४) एखादी कृती करण्यासाठी ऊर्जा व्यय कमी होईल या दृष्टीने दक्ष राहण्याचे कोणते पर्याय मला उपलब्ध आहेत ?

१४) परवा सोमवार होता. आज हवामान ढगाळ आहे. काल जोरदार पर्जन्यवृष्टी झाली. ही तिन्ही विधाने सत्य असतील, तर पुढीलपैकी कोणते विधान निश्चित बरोबर ठरेल ?

१) उद्या पाऊस पडेल

२) रविवारी पाऊस पडला नाही

३) मंगळवारी पाऊस पडला

४) सोमवारी हवा स्वच्छ होती.

१५) पुढील वेन आकृतीतील विविध आकार व्यक्तींची पुढील वैशिष्ट्ये निर्देशित करतात.

चौरस – स्वच्छतेची आवड असणाऱ्या

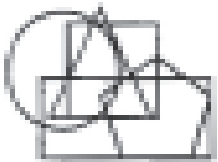
चौरस नसलेला आयात – हिंदी भाषा बोलणाऱ्या

वर्तुळ – मराठी भाषक

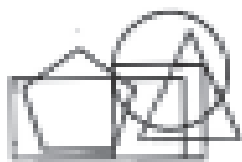
त्रिकोण – कोणतेही काम कमी दर्जाचे न मानणाऱ्या

पंचकोन – माणसात भेदभाव न करणाऱ्या

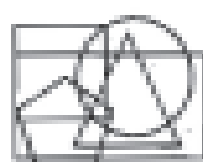
पुढे दिलेल्या आकृतीपैकी एकाच वेळी फक्त स्वच्छतेची आवड असणाऱ्या, कोणतेही काम कमी दर्जाचे मानणाऱ्या व मराठी भाषक ही तीनच वैशिष्ट्ये आहेत अशांचा आणि फक्त स्वच्छतेची आवड असणाऱ्या माणसांत भेदभाव न करणाऱ्या व हिंदी भाषक ही तीनच वैशिष्ट्ये आहेत असे समूह कोणते ?

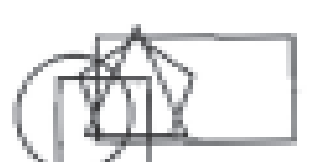
अ

ब

क

ड

पर्यायी उत्तरे :

१) सर्व

२) अ आणि ब

३) क आणि ड

४) एकही नाही

१६) माधवी आणि शालिनी नाट्यकला आणि संगणक विज्ञान यात उत्तम आहेत. अंजना आणि माधवी संगणक विज्ञान आणि भौतिकशास्त्र यात उत्तम आहेत. अंजना, पौर्णिमा, आणि निर्मला भौतिकशास्त्र व इतिहासात उत्तम आहेत. पौर्णिमा आणि शालिनी इतिहास आणि नाट्यकला यात उत्तम आहेत. तर भौतिकशास्त्र, इतिहास, आणि नाट्यकला या तिन्हीत उत्तम असणारी व्यक्ती कोण ?

- १) निर्मल २) पौर्णिमा ३) अंजना ४) शालिनी

१७) माधुरीला दिल्लीपेक्षा शिमला जास्त आवडते. ती शिमल्याला जेवढ्या वेळा गेली त्यापेक्षा ती जास्त वेळा काश्मीरला गेली. काश्मीरपेक्षा ती शिमल्याला खूपच कमी वेळा गेली. पण ती सगळ्यात जास्त वेळा दिल्लीलाच गेली. दिलेल्या माहितीच्या आधारे खालीलपैकी एक सोडून सर्व निष्कर्ष बरोबर आहेत. तर चुकीचा निष्कर्ष कोणता ?

- १) माधुरी सर्वात जास्त वेळा दिल्लीला गेली.
२) माधुरी शिमल्यापेक्षा काश्मीरला जास्त गेली.
३) काश्मीरपेक्षा ती शिमल्याला कमी वेळा गेली.
४) माधुरीला दिल्ली जास्त आवडते म्हणून ती सगळ्यात जास्त वेळा दिल्लीलाच गेली.

१८) खाली दोन विधाने दिली आहेत त्यावरून कोणता निष्कर्ष सत्य आहे हे ओळखा.

विधाने - (a) काही मांजरे काळी आहेत.

(b) सर्व कावळे काळे आहेत.

निष्कर्ष - (a) काही मांजरे काळी नाहीत.

(b) काही काळे कावळे आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) सत्य २) (b) सत्य ३) (a) व (b) सत्य ४) (a) व (b) असत्य

१९) प्रश्नचिन्हाच्या जागी खालील पर्यायातील योग्य शब्द निवडा.

उंदीर

मांजर साप

हरीण

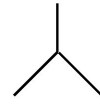
सिंह वाघ

ससा

कोल्हा लांडगा

?

पक्षी बेडूक

पर्यायी उत्तरे :

- १) धान्य २) डाळी ३) फळे ४) किडे

२०) खाली दिलेल्या पर्यायातून कारणांची समीक्षा करा व मायना तपासा व दिलेल्या पर्यायातून उत्तर निवडा.

विधान : अमेरिकेने अफगाणिस्तानबरोबर युद्ध केले.

पर्यायी उत्तरे :

- १) अमेरिकेला ओसामा बिन लादेन हवा होता.
२) अफगाणिस्तान सरकार लादेनला पाठिंबा देत होते.
३) अफगाणस्थित लादेनने ११ सप्टेंबर रोजी अमेरिकेवर हल्ला केला
४) वरील सर्व

- २१) एका वर्षात हर्षलची उंची १३६ सें.मीटरवरून १४० सें.मीटर व वजन २९ किलोग्रॅमवरून ३२ किलोग्रॅम झाले, म्हणून या बदलास म्हणता येईल.
१) विकास २) कारक विकास ३) वाढ ४) योग्य विकास व वाढ
- २२) दिवसाला एका पॅकपेक्षा अधिक सिगरेट ओढणारी व्यक्ती, सिगरेट न ओढणाऱ्यांच्या तुलनेत दुप्पट हृदयविकाराचा धोका ओढवून घेते. धूम्रपानामुळे फुफ्फुसाचा कॅन्सर व दमाही होण्याची शक्यता वाढते. यावरून खालीलपैकी कोणता अन्वयार्थ यथार्थ आहे.
१) धूम्रपान करणाऱ्याला हृदयविकार, फुफ्फुसाचा कॅन्सर व दमा होईल.
२) हृदयविकार, फुफ्फुसाचा कॅन्सर व दमा हे धूम्रपानाचे संभाव्य परिणाम आहेत.
३) धूम्रपान न करणाऱ्याला हृदयविकार, फुफ्फुसाचा कॅन्सर किंवा दमा होणार नाही.
४) जर एखादी व्यक्ती हृदयविकारांनी मेली, तर ती धूम्रपान न करणाऱ्यांपेक्षा धूम्रपान करणारी असण्याची शक्यता जास्त आहे.
- २३) जर पहिल्या पानावरील एक परिच्छेद शीर्षकासहित दुसऱ्या पानावर घ्यायचा असेल, तर त्यासाठी लागणाऱ्या जागेची व्यवस्था करावयाची झाल्यास, दुसऱ्या पानावरील किती परिच्छेद – शीर्षकासहित किंवा शीर्षकाशिवाय हालवावे लागतील ?
१) दोन परिच्छेद, शीर्षकासहित २) तीन परिच्छेद, शीर्षकासहित
३) एक परिच्छेद, शीर्षकासहित ४) चार परिच्छेद, शीर्षकाशिवाय
- २४) खाली दोन विधाने दिली आहेत. या विधानांच्या आधारावर दोन निष्कर्ष दिले आहेत. हे निष्कर्ष बरोबर आहेत की चूक आहेत हे ठरवून दिलेल्या पर्यायातून अचूक पर्याय निवडा.
विधान (a) – सर्व चिकू पेरू आहेत.
विधान (b) – सर्व डाळिंब हे पेरू नाहीत.
निष्कर्ष (a) – सर्व डाळिंब चिकू आहेत.
निष्कर्ष (b) – काही डाळिंब चिकू आहेत.
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त निष्कर्ष (b) बरोबर आहे. २) निष्कर्ष (a) व (b) दोन्ही बरोबर आहेत.
३) फक्त निष्कर्ष (a) बरोबर आहे. ४) निष्कर्ष (a) व (b) दोन्ही चूक आहेत.
- २५) प्रथम पुढील A आणि R या विधानांचा विचार करा; नंतर पुढील पर्यायी उत्तरांमधून तुमचे उत्तर निवडा–
मांडणी (A) – बर्फ पाण्यावर तरंगतो.
स्पष्टीकरण (R) – बर्फ पाण्यापेक्षा हलका आहे म्हणून तो पाण्यावर तरंगतो.
पर्यायी उत्तरे :
१) 'A' सत्य आहे परंतु 'R' खोटे आहे
२) 'A' खोटे आहे परंतु 'R' सत्य आहे
३) दोन्ही 'A' व 'R' सत्य आहेत व 'R' हे 'A' चे स्पष्टीकरण आहे
४) दोन्ही 'A' व 'R' सत्य आहेत परंतु 'R' हे 'A' चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही

उत्तरे : (४) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष

१-२	२-३	३-३	४-४	५-४	६-१	७-२	८-१	९-४	१०-१
११-१	१२-४	१३-२							

विधाने - युक्तिवाद/निष्कर्ष, विधाने - गृहितके

१-२	२-१	३-२	४-४	५-४	६-१	७-२	८-४	९-४	१०-४
११-४	१२-१	१३-३	१४-३	१५-२	१६-२	१७-४	१८-३	१९-४	२०-२
२१-३	२२-२	२३-१	२४-४	२५-३					